

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. ..

Rugpiūčio 1 d. sukanka 10 metų nuo Didžiojo karo pradžios.

Dešimčiai metų sukakus.

Didysis karas mums, kaip ir daugeliui kitų kraštų, atnešė dideliausių vargų, kančių, skriaudų, neteisybės, bet atnešė mums taipogi ir didelį bei netikėtą laimėjimą, būtent atnešė mums šimtametės vergijos nuvertimą, davė mums Nepriklausomybę. Todėl šiandien, dešimčiai metų sukankant nuo karo paskelbimo dienos, paminėkime tą didelę, taip skaudžią ir pagalią... taip laimingą mums dieną.

Ir atsiminkime:

Kai Didysis karas sužė, karas dėl visai svetimų mums reikalų, iškilo didelis visoj Lietuvoj verksmas, pasipylė ištisi ašarų upeliai: tai ėmė karan, į vargų, žaizdų ir mirties laukus mūs tėvus, brolius, plėšė vyrus nuo moterų, ardė šeimynų laimę, ardė ūkius ar šiaip medžiaginį mūs žmonių būvį.

Sunkia skaudančia širdimi ėjo mūs vyrai iš namų, skaudžia širdimi metė šeimynas, sunkaus jausmo lydimi ėjo kentėti, mirti. Ir ne vienas jų tada klausė pats savęs: už ką?

Pasipylė po sodžius, miestelius rekvizicijos: suiminėjo ir į didžiausias bandas suvarinėjo mūs galvijus, arklius, ėmė pašarą, grūdus, net vežimus, žmonėms už tai visai nieko arba beveik nieko neatlyginami. Per pirmutines karo dienas ūkis jau beveik visiškai suiro: dingo, niekaš nuėjo daugelio metų žmonių rūpesčiai, vargai, sutaupymai.

Gi kur pati karo vėsula pasisukdavo, ten sodžiai, miesteliai, miestai ir vienasėdžiai dūmais į dangų kilo, ten apkasai, vielų pinklės mūs laukus, pievas, miškus vagojo, darkė, ten siaubas savo kruvinius nagus išskėsdavo.

Ir šimtus tūkstančių mūs žmonių išvarė dar didesnį, negu karo baisenybės, vargą vargti; išvarė į tolimus, nežinomus Rusijos kraštus, kur niekas mūsų siškių nelaukė. Daugelis mūs ir savo kaulus ten bevargdami, besikankindami sudėjo.

Ir vokiečiams okupantas atnešė su savim suvaržymą rekvizicijas, priespaudą, plėšimus, nekaltų žmonių šaudymus, uždėjo naują mūs žmonėms jungą, vietomis beveik pačią dvarų baudžiavą gražindamas.

Per karą žymiai nusmuko mūs žmonių susipratimas, pilietiška savijauta, beveik visiškai suiro mūs kultūra; išnyko net laikraščiai, mokyklos, apsistojo dirbusios mums mūsų spaustuvių mašinos...

Tačiau tas pats Didysis karas, kuris mums tiek daug vargų bei nelaimių atnešė, sunaikino ir tas milžiniškas, baisias jėgas, kurios mus spaudė, naikino: subyrėjo, susmuko ir rusų, ir vokiečių galybės — ėmė kristi nuo Lietuvos vergijos pančiai. Atėjo diena, kurios tiek metų, tokiu ilgesiu laukė geresnieji Lietuvos vaikai.

Ne mūsų, ne nuskaustųjų vardan ir reikalais tas Didysis karas suliepsnojo. Ir tik visai netyčiomis, ačiu iškilusioms suirutėms tas karas atnešė silpniesiems palaimos.

Tačiau toji palaima ne savaimė ir ne visiems atėjo. Ji teko tik tiems, kurie prie tos palaimos buvo priaugę, kurie tą palaimą sugebėjo bei ištesėjo kuo ne plikomis rankomis paimti.

Mūsų kaimynai gudai (baltgudžiai), ukrainiečiai ir daug, daug kitų tos palaimos nesugebėjo, neištesėjo savo laiku paimti. Ji praėjo jiems pro šalį.

Mums, lietuviams, tos palaimos niekas nedavė, nepakišo. Atpenč: visi — ir rusai, ir lenkai, ir vokiečiai stengėsi tą palaimą mums iš rankų išplėsti, jos prie mūs neprileisti. Tačiau per sunkią, kruviną kovą, per griežtą pasiryžimą, pasišventimą, per susipratimą mes nuo savo priešų, nuo žiauraus likimo tą palaimą apgynėm.

Ir dar kartą, milijoninis kartas išsipildė žodžiai, jog niekas niekam nieko geruoju neduoda: reik pačiam paimti.

Ir paėmėm mes patys savo palaimą, savo laisvę. Niekam už ją neprivalome būti dėkingi.

Paėmėm, bet neviską. Dar didelė Lietuvos dalis, dar mūs sostinė, Vilnius, vergijoj, pavergta, laikinai mums iš rankų išplėšta.

Ir kaip del susidėjusių, beveik visai netikėtų, mums gi laimingų atsitikimų, mes atgavome Nepriklausomybę, taip lygiai del kokių nors šiandien visai nenumatomų arba menkai tenumatomų aplinkybių gausime progos atgauti Vilnių, susijungti su savo ten esamais broliais.

Tačiau gau sim mes jį, į savo rankas paimsim, tik per kovą, tik tada jei mes visi griežtai jo norėsime, prie jo eisim, nesigailėsime už jį, laikui atėjus, kad ir savo gyvybę atiduoti.

Taigi Didysis karas, atnešdamas mums daug vargo ir kančių, davė mums progos laisvei atgauti, ir lyg pamokino kuriuo keliu mums prie Vilniaus eiti, giliai mums įskiepijo, jog niekas nieko geruoju neduoda.

Maj. P. Ruseckas.

Šokių vakarėliai dalyse.

Mūsų kariuomenė, gyvendama jau 4-tus taikos ir ramaus laiko metus, vis labiau tobulėja ir šviečiasi. Dalyų švietimo komisijų dėka dabar beveik nesama analfabetų, rengiama paskaitos, kinai, klubai ir t.t., žodžiu daug darbuojasi ir daug atliekama. Bet su visais šiais naudingais dalykais yra įsibriovę gana negeistinų papročių. Yra tai rengiami dalyse šokių vakarėliai su visomis jų ypatybėmis.

Dalys, turinčios savo orkestrus ir sales šokiams, tokius šokių vakarus rengia beveik kas šventadienį. Vaidinimų čia retai kada daroma, nes tas reikalauja didesnio prisiruošimo. Daugiausia tai vien tik šokiai, kurie tęsiasi visą laiką. Publika pasigeria, šoka be jokios tvarkos, stumdosi, koliojasi nepadoriais rusų žodžiais ir t. t. Lankantieji tuos vakarus mūsų kareiviai išmoksta čia visokių „naujoviškų šokių“, pripranta koliotis, seka visus tų vakarų „didvyrius“ ir mano, kad tai esą, girdi, „miestiškai“

Rengimas šios rūšies vakarėlių duoda švietimo komisijai gerą pelną, bet doros atžvilgiu mūsų jaunai kariuomenei jis tiesiog kenksmingas, nekalbant jau apie jo kenksmingumą sveikatai. Visus čia matytus „fakstrotus“ ir rusiškus žodžius kareiviai be abejo parneš į sodžių ir ten jie bus platinami su nemažesniu pasisekimu.

Būtų kur kas geriau, jeigu vietoje visų tų begalinių šokių, dalys rengtų vaidinimus, organizuotų chorus ir ypač dabar, vasarą, būtų galima gan dorai ore linksminintis, rengiant gegužines, arba nors netolimas ekskursijas.

Tuomet mūsų pramogas lankytojų geresnė publika, gi mes patys dorai pasilinksminime; išmoktume ir pamėgtume mūsų gražias dainas ir tautiškus pasilinksminimus. — Netektų nė nuo pašalinių girdėti, kad mes nemokame apseiti ir esam nemandagūs, šioki ir toki.

Apie tą reiktų pasirūpinti mūsų inteligentams ir švietimo komisijoms, o mums, kareiviams, juos remti.

Zanavykas.

Didžiajam karui prasidėjus.

(Atsimintimas iš Kurtuvėnų kampelio).

Dar prieš Didįjį karą dažnai tekdavo iš sodiečių girdėti, kad, girdi, dabartinio rusų caro senukas nešęs po krikštą vokiečių kaizerio sūnų ir šiam, kaipo krikšto tėvas, pažadėjęs atiduoti Žemaičius iki „kanavai“, (taip kurtuvėniečiai vadina Ventos-Dubysos perkasą, kuris yra 1 1/2 klm. nuo Kurtuvėnų miestelio), Dubysai ir Ventai, bet paskiau pagailo ir nebenorėjo geruoju atiduoti, taigi vokiečiai ir pasižadėjęs „per vainą atimti“. Tuo būdu sodiečiai pranašavo rusų-vokiečių karą ir jo tikėjosi.

1914 m. rugpiūčio m. 1 d., prasidėjus rusų-vokiečių karui Lietuvos žemė, tarp sodiečių minimos kalbos dar labiau išsiplėtė ir dauguma tikėjosi, kad vokiečiai tikrai iki minimų vietų užimsias. Daugiau galvojančiai pirmųjų nuomones ginčijo, kad, girdi, jei pasiseks, užims ir daugiau.

Karui pašonėse prasidėjus žmonių ūpas iškart smarkiai nupuolė, kai kurie nustojo noro dirbti ir tik gyveno ta diena. Produktų kainos smarkiai nukrito, žmonės grįžo iš turkaus su neparduotais produktais. Pakely net už niekus pardavinėjo. Pav. žąsis, už kurią mokėdavo po 2 rub., pardavė už 50 kap. ir t. t. Iš kaimų ir iš dvarų darbininkų, kurie buvo nevalgę tokių „skanėsių“ kai kurie tą kartą buvo nusipirkę; patys ūkininkai irgi pradėjo tuos „skanėsius“ valgyti, kuriuos pirmiau stengdavosi parduoti. Užsidarius bankams ir pramonei, dvarai pritrūko darbininkams pinigų už darbą mokėti ir, rodos, dauguma pradėjo produktais už darbą išmokėti. Bet šis produktais išmokėjimas gal buvo sąryšis ir ne su pinigų trūkumu, bet neturėjimu kur dėti savo produktų.

Toki padėtis neilgai tesitęsė. Ilgainiui produktai vėl pradėjo bringti, ypač prie kelių, kur kariuomenė ėjo. Pradėjo pamažu apsiprasti su padėtimi, nupuolęs ūpas pakilo, matant kasdien traukiamas milžiniškas rusų jėgas į pasienį ir rusų ėjimą pirmyn. Visi tikėjosi rusų pergalės ir jos laukė; pas sodiečių buvo pakilusi, tikroji to žodžio prasmė, simpatija rusų ginklui; vokiečių antplūdžio baimė privertė lietuvį užmiršti šimtmetines jam rusų padarytas skriaudas, persekiojimus. Rusų kareivius šelpė, kiek galėdami, dažniausia, neimdami pinigų už duodamą pieną ir kit. produktus.

Kad karas ilgai užsitęstų, niekas nemanė, visi spėjo, kad truks neilgiau 3 mėnesių, nes prie dabartinės karo technikos išsivystymo ilgiau trukti negali. Praėjus 3 mėn. spėliojo, girdi, ilgiau 6 mėn. negali tęstis, ir tik 1915 m. balandžio m., vokiečiams užėjus, galutinai tikėjimas į greitą karo pabaigę nupuolė.

Prasidėjus karui pas šiek tiek apšviestus sodiečius, skaitančius laikraščius, buvo susidariusi nuomonė, kad jau atėjo valanda Lietuvos suskaldyto kūno sujungimas į krūvą ir, kad rusams užėmus Karaliaučių laukiama valanda įvyks, o nutilus karui rusai tikrai duos sujungtai Lietuvai autonomiją.

Žmonės pradėjo įtarinėti žydus, kad jie prijaučia vokiečiams, jų naudai šnipauja, užlaiko šnipus ir t. t. Net tiesiog ėjo paskalų, kad ten ir ten pas žydą rasta „telefonai“ su vokiečiais, vokiečių šnipų, tai naktį atlėkęs vokiečių aeroplanas ir t. t.

Kada 1914 m. rudenį vokiečiai, sumušę rusus ties Karaliaučium, įsibrovė į Suvalkiją ir nepalietė Žemaičių, be artimesnių pasienio vietų, ir pamatė pro Kurtuvėnų apylinkę bėgant keliolika įsibauginusių rusų dezertyrių, kurie išmėtę ginklus ir viską, kas sunkesnis, pripasakojo žmonėms baisiausių dalykų, išsidirbo žmonėse nuomonė, kad vokiečiai Žemaičių užimti negalės, kadangi smeltynuoti blogi keliai, kalnai, pelkės, miškai neleis įvažiuoti jų sunkiajai artilerijai ir automobiliams, o be jų vokiečiai nekariautojai, o antrą, tokios vietos tai rusams patogiausia gintis, lyg tvirtovėse.

Ir taip manė, kol 1915 m. pavasarį pamatė vokiečius.

St. Butkus.

Pėstininkų veikimas kautynėse.

(Žiūr. „Kario“ 10 Nr.).

Šių dienų teorija, pagrįsta karo patyrimais, mokina, kad puolantysis turi paimti kontaktą su priešininku, užčiuopti jį visam jo frontė, surasti priešininko sparnus ir, radus silpniausią jo vietą, mesti į ją vyriausias rezervo jėgas. Jeigu mes pasižiūrėsime į sriautą (srovę), kuris pakely sutinka eilę kliūčių, tai pamatysime, kad

jis pirmiausia atsimuša į kliūtis, jas užčiuopia ir tiria visuose kliūčių punktuose, kad surastų kur silpnesnę vietą, pro kur galėtų prasiveržti. Suradus tokią vietą prasiveržia pirma srovė ir ji metasi pirmyn. Abiejuose pusėse sulaikytas vanduo teka prie išlaužtos spragos, sukasi, veržiasi pro spragą, lenkdamas jos sparnus, griaudamas abiejuose pusėse žemę ir plėsdamas praėjimą.

Tuo pačiu metu iš užpakalio atbėga daugiau vandens ir liejasi tiesiog pro spragą tarp šoninių srovių, kurios griauna sparnus. Vanduo išbėgęs iš spragos, tuojau išsilieja platyn, kad iš naujo išplėstų savo tekme.

Tuo būdu, kai vandens atbėga vis daugiau, srovė išsiplečia iki pirmykščio platumo, paskui savęs palikdama eilą išgriautų kliūčių.

Kap. Gargas duoda labai vaizdų parodoma kareiviams aukščiau išdėstytų pagrindinių taktikos principų būdą. Šie būdai paprasti, taip suprantami, kad negalima praeiti, neatkreipus dėmesio į juos.

Užsiėmimai daromi būtinai karininkui vadovaujant, kuris pirmiausia pats turi pagalvoti, ką jis nori parodyti ir kaip jis darys užsiėmimus.

«Laidavimo» principo parodymas. Užsiėmimų tikslas. Parodyti „ištiestos rankos“ reikalingumą, t. y. laiduoti save nuo pripuolamybės (saugomos dalys) ir būtinumą išsiųsti pirmyn žvalgybą visose kariuomenės kautynių veikimo atsitikimuose.

Paaiškinimas. Vedėjas aiškina, kad kare mes, paprastai, nežinome (kaip tamsoj) tikslaus priešininko jėgų susigrupavimo ir jo veikimo. Šioki padėtis tęsiasi iki tol, kol mes su juo susiremiam. Be to, jeigu mes

Poilsis fronte: žirgeliai ganosi, kareivėliai miega.

Jeigu vanduo nesuranda praėjimo, tai jis išsiliedama: apima kliūčių sparnus.

Tokiu būdu gamtos jėga teikia idealę ataką, automatiniai palaikydama jos greitumą, platumą, nuolatumą. Be to, srovė žiūrį jėgų ekonomijos, nuolatos išnaudodama silpnesnes gynimosi vietas.

Taikant šį gamtos sistemą prie kautynių, galima padaryti sekančius principus dėl šių dienų gynimo pozicijų atakų.

1) anksčiau, negu pradėsite pulti priešininko pozicijas, reikia paimti su juo kontaktas, kad aprėžtų labiau opesnę vietą.

2) priešakinė dalis, kuri rado arba padarė spragą kokioj nors priešininko užimtoj vietoj, turi praeiti pro ją ir slinkti tiesiog pirmyn ligi ją palaikys iš užpakalio sekantis ešalonas, t. y. kad nesutrūktų kautynių ryšys su savo kaimynėmis ir užpakaly sekančiomis dalimis.

3) Sulaikytos kaimynės dalys manevruoja prieš susidariusį sparnų perkirtimą, kad išplėstų perkirtimą ir sudarytų galimybių slinkti pirmyn.

4) Rezervas, slenkantis sekančiam ešalone, veržiasi prie pasirodžiusio perkirtimo ir pro jį prasiveržęs išsiplečia į visas puses dėl išplėtimo spragos. Po to dažniausiai rezervas perims kaimynių sulaikytų dalių barus ir tęs tolimesnį puolimą.

5) Sulaikytos dalys, kai tik jos nugalės pasirodžiusį priešininko pasipriešinimą, eina paskui kaip rezervas. Jeigu priešakinės dalys pajėgia nugalėti pasirodžiusius priešininko pasipriešinimus kol ateis pro prasilažimą sekančios po jų dalys, tai jos pildamos slenka toliau.

matom priešininką, dar negalim užsitikėti, kad suradom jo vyriausias jėgas ir dėl to visad privalome būt pasirengę netikėtiems įvykiams. Tuo būdu sąlygos kare panašios sąlygoms dviejų žmonių tamsoj, kurie bando vienas kitą rasti ir susiremti.

Išpildymas. Vedėjas išrenka du žmones ir užriša jiems akis.

Atskiria juos keletą žingsnių viens nuo kito ir įsako susirasti, ir kovoti. Kiekvienas jų instinktyviai ištiesia vieną bei dvi rankas, kad užčiuoptų priešininką ir apsaugotų save nuo netikėto užpuolimo.

Išvados. Vedėjas nurodo, kad kaip kiekvienas „žmogus tamsoj“ ištiesia ranką, taip ir kare kiekviena kariuomenės dalis, judesyj arba stovinti vietoj, turi kreipti savo jėgų dalį į tą kryptį, iš kur laukiama priešininkas, arba jeigu yra nors mažiausias pagrindas laukti iš ten priešininką pasirodant.

Padarytas toksai laidavimo parengimas neleis niekuomet kariuomenės daliai netikėtai ir pilnai pakliūti priešininko galybėn. Dalis, susidūrusi su priešininku, turi stoti kovon su juo, nors jis kažin kaip stiprus būtų, kad išnaudoti laiką, perspėti savuosius ir duoti jiems progos prisiruošti kautynėms.

«Sukaustymo manevrų ir sprendžiamoj smūgio» parodymas.

Užsiėmimų tikslas. Vedėjas nori parodyti, kad manevrai ir sprendžiamasis smūgis gali tik tuomet pasisekti; jeigu jis priešininkui bus nelauktas, kada visas priešininko dėmesys bus atkreiptas į kitą kryptį ir kada jo velkimas bus sukaustytas arba priešininkas bus priverstas veikti kitoj kryptij.

Išpildymas. Vedėjas paskiria vieną žmogų (ge-

riausia aukšto ūgio), kurį kareiviai įsivaizdins priešininku, ir jį pastatys prieš būrį. Po to jis paskiria du neaukšto ūgio žmones, kuriuos įsivaizdins puolančiaja pusimi. Vienas puolančiųjų slenka pirmyn, kaip priešakinė dalis, antras seka užpakaly, kaip rezervas.

Vedėjas pirmutiniam įsako tiesiog pulti priešininką. Kai tik pirmutinis susirems su priešininku, vedėjas įsako antrajam užpulti priešininką iš šono arba užpakalio ir duoti jam smūgį.

Jeigu priešininkas bandytų atsisukti prieš naujai puolantįjį, pirmutinis naudojasi proga, puola jį ir duoda priešininkui smūgį vieton antrojo. Vienu žodžiu, abu puolantieji turi vienukart, sutariamai pulti, veikdami iš visų pusių, ir tuomet be abejonės jie turės pergalėti priešininką.

Išvada. Tik dėl to puolantieji nugalėjo priešininką, kad jie veikė pasiryžę, sutartinais ir vienu, kartu viens kitam padėdami.

Tas pats manevras būtų nenusisekęs, jeigu veikiamai būtų neteisingi. Pažiūrėsim į tą:

Išpildymas. Vedėjas pakartoja užsiėmimą, tik jis pirmutiniam dviejų įsako nestoti į kautynes, bet tik grasinti priešininkui, kad pulsias. Tuo metu ginantysis nebekreipia dėmesio į grasinantį, užpuola antrąjį, nugalį jį (kaipo stipresnis) ir tada užpuola pirmutinį ir šį nugalį.

Išvada. Šis visuomet taip būna, jeigu dalis paskirta sukaustyti priešininką tik stovės vietoj ir gąsdins. Priešininkui tada nesunku suprasti, kad čia tik demonstracija ir jis puls į priešpuolimą ant manevruojančios dalies ir dažniausia prie tokių sąlygų puolantysis būna sumuštas dalimis. Dėl to panašiai veikti niekuomet nereikia.

Gynimasis. Kad paaiškinti, kaip reikia veikti ginantis, vedėjas įsako puolančiajam pulti besiginantįjį ir kol jiedu susirems, iškiša ginančiajam rezervą, kuris turi suduoti puolančiojo sparnui. Aišku, kad netikėtas puolančiajam smūgis iš ginančiojo rezervo pusės nulemia kautynių likimą.

Išvada. Ginantysis neprivalo vien tik atmušti, bet reikia išnaudoti savo rezervus perėjimui į priešpuolimą.

Vedimas šioj dvasioj užsiėmimų gali lengvai ir vaizdžiai įkvėpti kareiviams visą pagrindinę mūsų statutų padėčių ir statutai iškarto įsūnigs kareivių galvosna, kada paprastas statutų kalimas nieko gero kareiviams neduos.

K. Boleckis.

Karo chronika.

— **Latvių lakūnas Kaune.** Šį mėnesį buvo Kaune Latvių karo lakūnas leit. Zarinš, kuris demonstravo prancūzų orlaivį.

— **Raudonasis laivynas Baltijoje.** Žiniomis iš Rygos, Sovietų vyriausybė mananti padidinti savo karo laivyną Baltijos jūrose. Mananti pastatyti 4 naujus šarvuočius, 4 lengvus kreiserius ir 24 torpedininkus.

— **Latvių laivynas.** „Elta“ praneša, kad Latvių vyriausybė užsakiusi Prancūzijoje du nardomuosius laivus ir du minų ieškotojus.

— **Jūrų svečiai Rygoj.** Liepos 20 d. buvo atplaukęs į Rygą vienas Italų kreiseris „Karlo Mirabello“. Liepos 23 d. išplaukė iš Rygos ten viešėjusieji Amerikos karo laivai. Vienas nuplaukė į Taliną, o kiti į Anglijos pakraščius, iš kur jie lydės per Atlanto vandenyną skrendančius aplink pasaulį Amerikos lakūnus. Be to, Rygos uostą neužilgu žada atlankyti Suomų karo laivas „Turumaa“. Dabar Suomų laivynas manevruoja Baltijos jūrose.

— **Anglų laivyno paroda.** Liepos 26 d. Anglų karalius apžiūrėjo laivyną ties Spithead. Parodoj dalyvavo arti 200 įvairių laivų iš Atlanto vandenyno ir atsargos laivyno dalių. Laivai buvo išrikiuoti į 10 eilių

po 5 mylias ilgumo. Karalius su savo palydovais apvažiavo visas laivų linijas. Juos lydėjo hidroplanai.

— **Lenkų seime** per diskusijas dėl biudžeto paaiškėjo, kad dabartiniu laiku didesnė pusė Lenkijos išlaidų tenka kariuomenei.

— **Jugoslavių ir Prancūzų vyriausybės** tariasi Paryžiuje dėl sudarymo apsigynimo sutarties („Matin“).

— **Lenkų būsimasis laivynas.** „Rytas“ rašo, kad lenkų admiralas Prembski yra patiekęs Varšuvos vyriausybei ir seimui tokią minimalę karo laivyno programą: 6 nardomuosius laivus, 6 torpedų laivus ir 2 patrankų laivus, kas turėtų būti įsigyta per 4 metus už 60 milijonų zlotų. Maksimalėje programoje numatyta įsigyti per 12 metų už 600 milijonų zlotų 3 mažus kreiserius, 8 laivus naikintojus, 12 torpedų laivų, 12 torpedų motorinių laivelį ir 12 nardomųjų laivų.

Naujas Gdynės uostas, kurio pastatymui asignuota 35 milijonai zlotų, bus karo laivų stovykla.

— **Londono Konferencija.** Konferencija išsirikino tris komisijas: 1) sankcijų klausimui, 2) ekonominio Vokietijos suvienijimo bei okupacijos pašalinimo klausimui ir 3) nustatyti būdas reparacijoms mokėti.

Pirmojoj komisijoj susitarta, kad visi reparacijų klausimai pasilieka reparacijų komisijos žinioj. Jeigu minimoj komisijoj būtų svarstomas Vokietijos nusikaltimų klausimas, tai jį su visomis nario teisėmis dalyvauja vienas amerikietis. Šitokiame sąstata komisija radusi, kad Vokiečiai bloga valia nepildo savo pasižadėjimų, tada sąjungininkai tariasi dėl priemonių apsaugoti savo teises. Antrajai komisijai darbas sunkiau ėjosi. Prancūzai sutinka panaikinti mūto sienas Rūro srity, atitraukti kariuomenės dalį ir pašalinti Micumą (prancūzų — belgų komisiją, kuri tvarko Rūro srities ūkio reikalus), bet jie nori pasilaikyti savo žinioj visas svarbesnes geležinkelio linijas. Tuo būdu deramasi toliau. Trečioji komisija, galima sakyti, savo darbus irgi pabaigė.

Paaiškėjus komisijų nusistatymui kilo naujų kliūčių dėl Amerikos ir Anglijos finansistų nusistatymo, kurie pareiškė, kad esant tokiai padėčiai, kaip dabar komisijų numatyta, jie negali duoti Vokiečiams paskolos, kadangi jiems nepatinka prancūzų nusistatymas, kuris paaiškėjo pirmos komisijos susitarime kad kiekvienas sąjungininkų galės skyrium vartoti sankcijas prieš Vokietiją ir, kad viską sprensianti tik reperacijų komisija, kuri neturinti Amerikoje nei pasitikėjimo, nei autoriteto, ir kad toki padėtis gali iškelti naujų ginčų, netvarkų ir tuo būdu jų finansai gali žūti, o be finansistų pagalbos konferencijos pasisekimas irgi neįmanomas, kadangi vokiečiai negavę paskolos negalės pradėti mokėti reperacijų. Tuo būdu dabar vedamos darybos su minimais finansistais, kurios sunkiai einasi. Tuo atveju, aišku, finansistų balsas daugiau sveria už diplomatų bei politikų ir jei konferencija neras būdų susitarti su finansistais, jos darbai gali nueiti niekais.

Jeigu reparacijų planas galutinai būtų priimtas, tai Vokietija metų laike turėtų išmokėti vieną milijardą aukso markių, o tų pinigų jį sudaryti, neardydama krašto ūkio, pati negali ir turėtų skolintis 800 mil. auk. markių, o tą skolą tegali suteikti tik Amerikos ir Anglijos finansistai.

Kariuomenės gyvenimas.

Metinis Karo Mokslo Draugijos Suvažiavimas įvyks š. m. rugpiučio 14 d. Kaune.

Nariais su sprendžiamuoju balsu dalyvauja: 1) centro valdybos nariai (tam skaičiuje visų centre esančių sekcijų valdybų nariai, kurie tuo pačiu įeina į centro valdybą) — 16 narių; 2) taktikos sekcijos, ekonomikos ir karo statistikos sekcijos po 1 narį, bibliotekų ir

bibliografijos sekcijos 2 nar., karo teisės sekcijos 1 nar., karo sanitarijos sekcijos 3 nar., istorijos sekcijos 1 nar.; 3) I, II, ir III karo apygardų skyrių po 2 narius; 4) 2, 5 ir 8 pėst. pulkų, ir Klaipėdos, Alytaus ir Mariampolės įgulų ratelių po 3 nar.

Iš K. M. Dr. skyriu ir ratelių vienas atstovas būtinai pirmininkas ar valdybos narys; kiti renkami susirinkimo.

K. M. D. Centro Valdyba kreipėsi į visas savo organizacijas prašydama, kad iki liepos 31 d. sekcijos pristatytų Centro Valdybai savo darbų apyskaitą už 1924 m. ir 1924 — 1925 m. veikimo planą ir iki rugpiūčio 10 d. sekcijos, skyriai ir rateliai praneštų klausimus, kurie organizacijos vardu bus iškelti suvažiavime.

Be to, į rugpiūčio 12 — 13 manevrus kviečiami K. M. D. ratelių ir skyrių atstovai.

Aukšt. Kar. Kursų šventė. Rugpiūčio 15 d. įvyks metinė Aukštųjų Karininkų D. L. K. V. Kursų šventė.

Nesenai baigtas A. Kar. Kursų rūmų remontas. Žymiai pagražinta salė ir aikštė prieš rūmus. Padarytas gražus gėlynas (klombas), kuris teikia aikštei didelį gražumą ir malonumą.

Galima tikėtis, kad už kelių metų Karo Mokyklos ir Auk. Karininkų Kursų rajonas taps iš gražiausių ir maloniausių mūsų kariuomenės rajonų.

Manevrai. Rugpiūčio 12 ir 13 d. A. K. Kursai atliks Kauno apylinkėse pavyzdinius manevrus ir parodomąjį šaudymą.

Manevruose dalyvaus visų ginklų rūšių kariuomenės dalys.

4 Artilerijos pulko visos baterijos dabartiniu laiku suvažiavo į vieną buveinę ir tuo būdu galima kariams, labiau vienon krūvon susispietusiems, šis tas veikti. Pradėjo rūpintis suorganizuoti skaiilingesnę futbolo komandą. Už kiek laiko, pasitreniravusi, mano rungtis su kitomis ten stovinčiomis kariuomenės dalimis. Be to, jau pradėtas organizuoti simfonijos orkestras.

5 Pėstininkų pulko karininkai turi įsitaisę švartą skaityklą. Čia ateina įvairūs Lietuvoj leidžiami laikraščiai ir žurnalai. Spausdiniai įvairių pakraipų ir įvairių kitų gyvenimo sričių. Karininkai laikraščių išrašymui yra paskyrę 1% savo mėnesinės algos. Tai gana kultūringas ir pavyzdingas reiškinys. Liuosomis valandomis gali plačiau susipažinti su savo ir pasaulio žiniomis ir, žinoma, dalinai karininkai nepasilieka gyvenimo užpakaly.

Švietimo komisija dirba. Ji susirūpinusi turėti savo dalies nuosavą kinematografą. Nesenai pasirodė šiuo reikalu ir darbai. Įsigijo jau aparatą, nupirko iš kinematografo „Mars“ kedes ir nugabeno į kareivių naujai atremontuotą klubą. Neužilgo 5 p. pulko karių kinematografas pradės veikti.

6 Pėstininkų pulkas savo rajone įrengė elektros šviesą. Tai bene bus kariuomenės gyvenime naujiena, del kurios gali pavydėti ne tik mūsų kariuomenės dalys, bet ir kai kurių svetimų kariuomenių. Būtų įdomu, kad apie elektros darbus patys to pulko kariai plačiau parašytų. Be to, karininkų pastangomis įsigijo nuosavą kinematografą. Kaina nedidelė — nuo 50 iki 1,50 centų. Jį lanko ne tik kariai, bet ir šiaip Alytaus miestelio gyventojai. Kiekvienas filmos pastatymas duoda įplaukų arti 100 litų. Laike seansų griežia pačių karių organizuotas simfonijos orkestras. Orkestras nors nedidelis, bet geras. Kinematografo salė teikia jaukų įspūdį: sienos papuoštos įvairiais valstybiniais, istoriniais ženklais ir senovės Lietuvos didžiųjų kunigaikščių atvaizdais. D.

4 pėst. L. K. Mindaugo pulke. Kelerių metų ginklų kovoje už krašto laisvę paaukota daug jaunų gyvybių. Daugiausia, žinoma, aukų turi tie, kuriems

toji didi pareiga teko atlikti — kariuomenė. Mūsų pulkas nuo pirmųjų kautynių dienų, įvairiuose frontuose dalyvavęs turi irgi nemažai žuvusių karių. Žuvusieji brangūs yra visiems, brangūs ir pulkui, nes jo sudėty būdami parodė, kad reikalui esant, už Tautos laisvę, garbę ir gyvybę turi būti viskas paaukota. Jų pasišventimas, ištvėrmė ir narsumas teikia gyviesiems jėgų tolimesnei kovai už tautos laisvę ir krašto nepriklausomybę.

Gerbdami žuvusiųjų atmintį pulko iniciatyvė grupė sumanė visų žuvusiųjų pavardes iškalti marmuro lentoje, kurią patalpins įgulos bažnyčioje, kad kiekvienas melsdamasis ir savo geresnio gyvenimo geradarius atsimintų. Šis darbas š. m. balandžio mėn. pradžioje vykdyti pavestas vienam pulko karininkui. Iki šiol pusė darbo jau atlikta, nes viena juodo marmuro lenta, auksu rašytomis pavardėmis, jau pagaminta ir pristatyta į pulką. Antroji lenta bus padirbta dar šį rudenį. Šio sumanymo reikalui išlaidas tikimasi padengti aukomis.

Šiam reikalui iki šiol gauta aukų iš: p. Laurinaičio ir Zaborskio aptiekos 50 lit., kun. Karbausko 16 lit., Palionaitės 15 lit., „Rūtos“ 30 lit., b. vės „Mazgas“ 17 lit., Šv. Kazimiero dr. Knygyno 14 lit. 5 c., Ūkininkų dr. 11 lit. 90 c., p. Masiulio 10 lit., p. Moigio 10 lit., kun. Meškauskos 10 lit., kun. Lumbio 10 lit., kun. Grinkevičiaus 10 lit., kun. P... 6 lit., kun. Suginto 5 lit., p. Meškauskaitės 2 lit. 50 c., p. Ručio 5 lit., gyd. Gutmano 10 lit., p. Chmieliausko 5 lit., dr. Babianskio 5 lit., p. Turčinsko 5 lit., Subockio 4 lit., p. Delkaus 3 lit., p. Šavicko 2 lit., p. Variakojo 2 lit., Panevėžio pramonės sąjungos „Birža“ 1 lit., kun. Karečkos 10 lit. Viso du šimtai šešios dešimtys devyni lit. 45 cent. Aukotojai, maloniai šį sumanymą pačioje pradžioje parėmusieji, bus visuomet padėkos žodžiu minimi. Pradėtas darbas pasėkmingai bus baigtas pagalba tų, kurie neužmiršta žuvusiųjų krašto gerovei.

«Kario» korespondentas iš 4 p. p.

Karių Dramos Mėgėjų Kuopelės gastrolės provincijos dalyse prasideda rugpiūčio pradžioje. Bus statoma mūsų žinomojo kompozitoriaus Miko Petrausko trijų veiksnių operetė „Apvedinkite ir mane.“ Operetė atsižymi savo gyvumu, bet turinys, kaip ir paprastai operetė, gana lengvas. Kuopelė šį veikalą pasirinko todėl, kad teatras kariams turi duoti ne tik rimto, lavinančio turinio bet taip pat turi karį ir palinksminti, duoti jam sveiko, ūpą pakeliančio peno, pajvairinti jo gyvenimą ir t. t.

Laikraščiai prapuolė. Nežiūrint į tai, kad daugelyje mūsų kariuomenės dalių švietimas labai tinkamai esąs pastatytas, kiekviena dalis gauna beveik visus periodinius leidinius, vienok kareiviai, tarnaujant kuopose šiek tiek toliau nuo „švietimo židinių“ labai retai gauna tų leidinių — žurnalų ar laikraščių pasiskaityti.

Visą tai sumetęs, brolio kareivio įprašytas, pasiunčiau jam ir jo draugams pasiskaityti pluoštą spausdinių („Krivulė“ „Spaktyva“ ir kiti).

Adresavau 8 p. pulkui, manydamas, kad iš ten siuntinį pasiųs į reikiamą kuopą, stovinčią toliau nuo kalbamo pulko buveinės. Tuo pačiu metu pranešiau broliui apie tat.

Praslinko savaitė, mėnuo, kitas, o brolis siuntinio vis negaunąs.

Pripuolamai patekau į to pulko mokomos kuopos buveinę, pasimačiau su broliu ir čia paaiškėjo, kad siuntinys kažkur dingęs, nes atgal, kaip paprastai daroma nesurađus adresato, negavau.

Čia pat kareiviai pasakė, kad būsią štabo raštininkai siuntinį perėmė.

— Kam čia, girdi, kareiviui tokios pramogos, kaip žurnalus skaityti?

Tokia neuždraustų raštų konfiskacija, manau, nie-

ko nepatenkins, tuo labiau kareivių laukiančių kas prablaivintų jų dienas.

Kiek žinau, kiekvienas štabas gauna užtektinai visokių spaudinių; gal pakakti ir tų. Tai kam svetimus graibstyti?

Paštui nėra ką primesti, nes siunčiamus laiškus ar pinigus adresatas visuomet gauna.

Aug. Gričius.

„Mūsų Žinyno“ 19 Nr. išeina šią savaitę. Jo turinį paskelbsime sekančiame „Kario“ Nr.

Sportas.

VIII Paryžiaus Olimpiada.

(Nuo mūsų specialio korespondento)

Liepos 5 -- 14 dienomis Paryžiuje įvyko 8 kartą nauji olimpiniai žaislai, kurie prasidėjo 1896 metais Atenose. O sekantieji bus 1928 metais Amsterdame. Svarbiausiu olimpinių žaislų pamatu yra lengvoji atletika. Žaislai tapo atidaryti Prancūzų Respublikos Prezidento.

Atidarymo iškilmėje dalyvavo 45 valstybių atletai, kurie ėjo alfabeto tvarkoje ir jų atstovai darė priesaiką. Atidarius žaislus, buvo paleisti šimtai karvelių, kaip tradicija, primenantį senus olimpinis žaislus, kada kiekvienos Elados šalies atletai pasius savo į savo kraštą karvelius pranešti, kad olimpiniai žaislai jau prasidėjo. Po to kiekviena tauta ėjo, nešdama prišakyje savo vėliavą, vėliau sekė atstovai ir susirikiavę atletai, kurie, praeidami pro prezidento ložą, atiduodavo pagarbą, nuleidami vėliavas ir nuimdami kepures. Iš viso iškilmėje dalyvavo 5000 atletų. Skaitlingiausios tautos savo dalyviais buvo: Amerika, Francija, Suomija, Anglija, Pietų Afrika, Italija ir Australija.

Atidarant olimpinis žaislus buvo sugriežti senovės motyvai: „Atleto triumfas“, „Didvyriu Maršas“ ir kiti. Iškilmė buvo atidaryta artilerijos saljutais.

Pirma Olimpiados diena pasibaigė tik priesaika, atidarymu, pažadu ir iškilme.

I rungtynių diena liepos 6 dieną.

Ieties mėtyme geriausiai laikomi suomiai ir švedai, bet šioj Olimpiadoj prie jų prisiartinio ir amerikiečiai. Ieties mėtyme laimėjo I vietą—Myyrra (Suomija) 62.96 metr. Jis yra pasaulinis rekordsmenas. Už Myyrros laimėjimą ant laimėjimo bokšto pakeliama Suomų vėliava, grojant suomių himnui—visi stadione atsistoja. Greta Suomų vėliavos II vietoj—plevesuoja Švedų vėliava ir iš dešinės III vietoj—Amerikos vėliava.

10.000 met. bėgime dalyvauja 40 bėgėjų, jų tarpe žymūs favoritai — suomiai, kurie turi šioj distancijoj jau nuo senai pasaulinius rekordus. Čia bėgo garsusis Ritola suomis, švedas Vide ir kiti suomiai. Nuo pirmo rato (t. y. 500 mt.) tuoj nuo grupės atsiskyrė Vide ir Ritola, tarp kurių ir ėjo berods rungtynės, nes likusieji nuo jų kaskart labiau atsilikdavo. Iki 4000 mt. švedas Vide bėga pirmu, 1 mt. užpakaly jo Ritola. Tik ant 5000 mt. suomis Ritola aplenkia Vide ir eina pirmyn. Vide užima Ritolos vietą ir bėga jie sutartinai koja kojom, o likusią masę jie aplenkia beveik ant 1 rato. Ant 6.000 mt. Ritola atsiplešia nuo Vides ir pasidaro tarp jų tarpas 10 — 15 metr., o vėliau kaskart šis tarpas didėja ir Ritola buvo viso 100 mt. toliau nubėgęs nuo Vidės. Ritola lengvai ir be jokių konkurencijų su stebėtinu tempu ir kaip mašina vienodu žingsniu atbėga pirmas 10.000 mt. į 30 min. 23,2 sek., kas yra nauju pasauliniu rekordu. Senas rekordas priklausė irgi jam ir buvo 30 min. 35,4 sek. Prisieina pastebėti, kad prieš bėgimą buvo labai didelis lietus — bėgimo takai pilni vandens, kas darė di-

delį apsunkinimą bėgėjams. Suomia triumfuoja ir visos ilgos distancijos jau nuo senai priklauso jiems, taip kaip amerikonomams trumposios.

100 mt. bėgime dalyvavo 98 bėgėjai, kurie buvo suskirstyti į 17 užbėgimų. Užbėgimuose geriausį vaisių parodė anglas Abrahams, prabėgęs 100 mt. į 10,6 sek. Šią dieną įvyko 17 užbėgimų ir 6 ketv. finalo.

800 mt. užbėgime įvyko 8 užbėgimai, kuriuose pirmas vietas laimi anglai, šveicarai, olandai ir danai, amerikona gi antras.

400 mt. bėgime visas pirmas vietas laimi amerikiečiai, antras suomiai ir prancūzai.

Šokime į aukštį į finalą pakliūna 9 žmonės, kurie peršoko po 1.83 mt.

Pirmos dienos klasifikacija sulig tautų: 1. Suomija 30 puk., 2. Švedija 11 puk., 3. Amerika 6 puk. ir 4. Anglija 3 puk.

Kariuomenės sportas.

Artilerijos sporto diena. Liepos 20 d. A. Panemunėj įvyko artilerijos sporto diena. Pirmiausia buvo du karininkų užjojimai, kuriuose pirmus prizus po sidabrinį portsigarą laimėjo: pirmajame užjojime vyr. leit. Povilaitis kumelė „Banga“ ir antrajame — ltn. Ambraziejus arkliu „Baletninkas“. Po to sekė trys kareivių užjojimai, kuriuose pirmus prizus po oksiduotą sidabrinį žetoną laimėjo virš. Vedegys, vyr. puskar. Neimanas ir virš. Kirna.

Voltežiruotėi pirmus prizus po sidabrinį laikrodėlį laimėjo eiliniai Garkauskas ir Astrauskas.

Kliūčių ėmime pirmą prizą auksinį žetoną laimėjo ltn. Briedis arkliu „Auras“. Įdomiai atliko kliūčių ėmimą stačiom ant arklių, šokant per kelias kliūtis nė vienas iš dalyvių nenupuolė. Visose kliūčių ėmimuose teko raitiems peršokti per kartį, perdėta tarp dviejų patrankų, per stalą su bonkomis, nenuverčiant jų, per malkų krūvą ir per barjerą. Kepurių rinkimo prizą, sidabrinę taure, laimėjo eil. Garkauskas. Raitų imtynėse laimėjo 30 litų pusk. Šumskio grupės 5 kareiviai, išlikę nenustumti nuo arklių.

Gimnastikos pratimus: šokimus įvairiais būdais per medinę kumelę ir kt. irgi gražiai atliko.

Programai baigiantis mokomoji baterija išvažiavo atviron pozicijon ir kaip tik pasigirdo signalas visos 4 patrankos kiek išgali pasileido į kitą aikštės galą užimti poziciją ir atidengti ugnį. Pirmiausia suskubo iššauti pirmoji patranka, kuri laimėjo 40 lt. dovanų.

Sporto dienos pelnas paskirtas kareivių švietimo reikalams.

Bendrai tenka pasakyti, minimos sporto dienos žaidimai teikė gražaus pasigėrėtino įspūdžio.

7-to p. pulko šventėje, įvykusioje š. m. liepos 6 d., buvo ir sporto dalis. Programa buvo sekanti:

1) Sakalų gimnastika — 5 pam. ir gimnastika su šautuvais — 2 pam., orkestrui griežiant, atliko mokoma kuopa. 2) Estafetinis bėgimas 4×100 mtr. pulko pirmenybėms. 3) Švedų estafetė. 4) 1500 mtr. bėgimas. 5) 3000 mtr. bėgimas. 6) Granatų mėtymas į taikinį. 7) Skritulio stūmimas. 8) Šuolis į aukštį įsibėgėjus. 9) Šuolis į tolį įsibėgėjus. 10) Čiuožimas į kartį 13 mtr. 11) Raitininkų sportas: a) kirtimas, b) kliūčių ėmimas, c) voltežiruotė. 12) Prizinis šaudymas šratais. 13) Jumorinė dalis: a) bėgimas atžagariom ir b) bėgimas surištom kojom. (dviese).

Kadangi sporto pradžia buvo paskirta 17 val., tai tiek numerių buvo sunku tinkamai išpildyti iki suteimai, todėl tokie dalykai, kaip granatų mėtymas, šokimas į aukštį ir tolį, nebuvo užbaigti.

Jokių ypatingesnių rezultatų pasiekta nebuvo. Buvo matoma stoka pasiruošimo ir bendrai įdomavimosi

sportu. Tik raitieji žvalgai atėjo į aikštę gerokai prasilavinę.

Visiems laimėjusiems pirmas tris vietas kiekvienoje šakoje buvo duoti prizai.

Tarp kitko — laimėjusieji pulko pirmenybes estafetiniame bėgime 4×100 2-os kuopos estafet. komanda gavo be eilės dvi savaiti atostogų. Prizas, kurio visi labiausiai troško.

Bendrai reikia manyti, kad pulkas, turėdamas tokių gerų sąlygų užsiiminėti sportu, kitais metais pasirodys geriau.

Pyragius.

Kas girdėti Lietuvoje.

— **Latvijos** Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotasis Ministeris Lietuvai p. Balodis jau atvyko į Kauną ir liepos 23 d. iškilmingoj audiencijoj įteikė Respublikos Prezidentui savo įgaliojimo raštus.

— **Latvių — Lietuvių Vienybės Kongresas** Rygoj įvyko š. m. liepos 25—27 d. Iš Kauno išvyko į kongresą 158 žmonės.

— **Lakūnų šventė Klaipėdoj.** Liepos 20 d. Klaipėdoj buvo lietuvių lakūnų šventė. Į šventės aikštę prisirinko daug publikos. Šventė prasidėjo publikos vežiojimu. Už pavežiojimą mokėta po 50 lt. Po to aeroplanai varėsi ore, darė mirties kilpas ir kt. uždavinius. Geriausia pasižymėjo vyr. leit. Gustaitis, kuriam nusileidžiant publika pasitiko triukšmingu rankų plojimu ir valio. P. Brakas klaipėdiečių vardu sveikino lakūnus ir dėkojo už suteiktą klaipėdiečiams malonumą. Viena klaipėdieškė mergelė įteikė drąsiajam lakūnui gėlių.

— **Tikybos Lietuvoj.** Per praeitų metų surašinėjimus Lietuvoj statistika rodo kad Lietuvoj yra šių tikybų gyventojų: 1.739.393 katalikai (85,72% visų gyventojų), 155.125 žydai (7,65%), 66.578 liuteronai (3,28%), 32.142 sentikiai (1,59%), 22.925 stačiatikiai (1,13%), 10.678 reformatai (0,53%), 1.107 magometonai (0,05%), 379 baptistai (0,02%), 155 karaimai (0,01%), ir 464 kitų tikybų (0,02%).

Į pastarąją grupę įeina 167 graikų katalikai, 61 graikų metodistai, 61 evangelikų metodistai, 42 laisvi evangelikai, 38 marijavitai, 23 adventistai, 10 Latvijos sektantų, 8 anglikonai, 5 anabaptistai, 5 „brolių draugijos“ nariai, 5 disidentai, 4 laisvi katalikai, 3 armenų gregorionai, 2 (rodos, daugiau tokių yra) senovės lietuvių tikybos, 1 ario-krikščionis, 1 naujatinis, 1 nekonefisinis krikščionis, 1 budistas, 1 stambeldis ir 86 ateistai (nepripažįstą jokios tikybos). Iš lietuvių tautos tai beveik 98% yra katalikų, 1,31% liuteronų, 0,01% reformatų ir 0,14% kitų tikybų. Dar didesnis tikybų vienumas pastebimas žydų tautoj. Beveik visi Lietuvos žydai išpažįsta izraelitų tikybą. Neizraelitų tikybos įregistruota tik 35 žydai, iš jų 15 liuteronų, 8 karaimai, 7 katalikai, 3 stačiatikiai ir 1 reformatas.

Bendrai įregistruota 20 atskirų krikščionių ir 9 atskiri nekrikščionių tikybų pavadinimai.

— **Galingos radijo stoties** statyba pradėta š. m. liepos m. pradžioj Kaune, Vytauto kalne už parodų aikštės. Be reikalingų stočiai trobesių jau statoma ir du dideli bokštai. Stotis bus užbaigta 1924 m. pabaigoj.

— **Elevatoriai.** Šių metų rudenį Lietuvoj bus pabaigti statyti du dideli elevatoriai, vienas Kaune, kitas Šiauliuose. Abu elevatoriai statomi iš geležies betono ir bus aukščiausi namai Lietuvoj. Elevatoriai bus skiriami ne tik prekybos reikalams (javams supilti), bet ir sėkloms valyti. Taip pat bus įrengtos džiovyklos drėgniems grūdams džiovinai. Abu elevatoriai statomi Valstybės lėšomis.

Užsieniuose.

— **Naujas aviacijos rekordas.** Paskutinis pasaulinis aviacijos rekordas ilgiausiai išsilaikyti ore nenusileidžiant buvęs 36 val. 4 min. 34 sek. Pastaruoju laiku prancūzų lakūnai Coupet ir Drouhin paėmė naują minimą rekordą. Išsilaikė ore nenusileisdami 37 val. 50 min. 10 sek.

— **Persijoj.** Tegerane Amerikos konsulas buvęs minios užmuštas už tą, kad jis norėjęs nufotografuoti šventojoj vietoj tikybinę magometonų iškilnę, nors ir buvo perspėtas, kad tai daryti jų tikybos įpročiai draudžia. Del to įvykio Tegerane paskelbta apsiausties padėtis.

— **Amžini plėšimai** eina lenkų užgrobtose srityse. Banditizmas vis labiau plečiasi ir Lenkijos vidaus ramumui graso nemažas pavojus. Naktį liepos 19 d. 30 ginkluotų plėšikų su kulkosvaidžiais užpuolė Višnevos miestelį, Vološinskio apskr. Naugardo vaivadijoj. Apiplėšę miestelį plėšikai su grobiu perėjo per sieną į bolševikų pusę.

— **Mirties spindulį išradėjas** Grindell Mathews skundžiasi, kad pradėdas apakti. Viena akimi jau visiškai nebematas, antrąją silpnai. Bijo visiškai apakti.

— **Jungt. Valstybių gyventojų skaičius.** Paskutinės statistikos žinios skelbia, kad J. Valst. esą daugiau 112 milijonų gyventojų. Dabar turi: Neujorkas 6 mil. gyventojų, Cikaga 3 mil. gyv. ir Filadelfija 2 mil. gyv. 76 Jungt. Valstybių miestai turi virš 100 tūkst. gyventojų.

— **IV Rygos paroda.** Liepos 20 d. Latvijos valstybės prezidentas iškilmingai atidarė IV Rygos parodą - mūgę. Paroda tęsis iki rugpiūčio 3 d. Minimoji paroda yra daug didesnė, negu iki šiol buvusios.

— **Lenkų užsienių ministeris** Zamojskis atsisistatydina. Jo vieton skiriamas grovas Aleksandras Skrzynskis.

— **Pramonės krizis Vokietijoj.** Pastaruoju laiku užsidarinėja dažų fabrikai. Iki šiol nustojo dirbę 6 dideli fabrikai.

— **Jungt. Valstybių užsienių reikalų ministeris** Hughes atvyko į Londoną. Pasikalbėjime pareiškęs, kad Amerikos tauta ir vyriausybė labai domisi Londono konferencija t. y. Daweso raporto vykdymu. Amerikiečiai maną, kad Daweso planas duodas tvirto pagrindo ekonominiam Europos atstatymui. Bendrai Hughes atvyko į juristų konferenciją ir su Londono konferencija nieko bendro neturįs, bet pasisakė, kad neoficialiai, privačiuose pasikalbėjimuose, neatsisakysiąs savo patarimais padėti konferencijos atstovams. Šį jo atvykimą spauda aukštai įvertina, kaip turintį didelės reikšmės.

Atsiųstieji Redakcijai spaudiniai.

Žaibas. Elektrotechnikos bataliono neperiodinis hektografuotas laikraštėlis. 1 Nr. 1 metai. 1924 m. liepos m. 20 pusl. (be viršelio).

1920 m. mūsų kariuomenės dalys buvo uoliai subruzdusios leisti savo šapirografuotus laikraštėlius, tik rudens kautynės su lenkais tą darbą sutrukdė ir daugumas laikraštėlių turėjo sustoti, o kitos dalys, kurios dar nespėjo išleisti, nebeturėjo progos savo sumanymų įvykinti. Pastaruoju laiku šis gražus mūsų dalyse reiškinys vėl pradeda atgyti. Vėl matome dygstant mūsų dalyse laikraštėlius vieną po kito ir net dailesni, kariuomenės gyvenimui artimesni, negu pirmieji. Daugiau juose krepiama dėmesį į dalies vidaus gyvenimą, veikimą ir t. t.

Šį mėnesį pasirodė naujas, gražus Elektrotechnikos b-no laikraštėlis „Žaibas“. Iš 1 Nr. yra kuo pasigerėti. Iš turinio taip ir matai, kad laikraštėlis yra

elektrotechnikų šeimos leidžiamas, jiems skiriamas, jų sielą nori atvaizduoti. Ir eilėmis „Elektrotechnika“ kalba apie save. Skyriuje. „Iš bataliono gyvenimo“ laikraštėlis kovoja su savo dalyj įsivyravusiomis blogomis ydomis, apsnūdumu ir t. t. Laikraštėlyj yra dailės rašinėlių; ltn. Sulco įdomus rašinėlis apie susitvėrimą ir išsivystimą Elektrotechnikos bataliono. „Šaipoko“ (satyros-jumoro) skyrius, papuoštas kelioms karikatūroms.

Redakcija savo žody tarp kitko pasisako, kad „Žai-bas“, neliesdamas politikos klausimų, tenkinsis visais žvilgsniais atvaizdavęs bataliono gyvenimą, šį tą tiek iš kitų kariuomenės dalių, skirs vietos švietimo, sporto, istorijos ir vidujiniams klausimams, dailiajai literatūrai ir satyrai-jumorui. Iš Redakcijos žodžio matyti, kad laikraštėlis pasistatė sau uždaviniu dabartinį bataliono gyvenimą atvaizduoti taip, kad šis paliktų aiškų savo vaizdą ateinančioms kartoms—šiek tiek gyvos medžiagos bataliono istorijai pasisemti.

Laikraštėlio viršelį šiek tiek gadina dvi rašybos klaidos: „Liepas m.“ ir „laikraštėlis“, vieton „Liepos m.“ „laikraštėlis“.

St. Butkus.

Romas Striupas. Žmogus žmogui. „Naujoji Kūryba“. Kaunas 1924 m. Viršelį piešė Petras Kalpokas. 177 pusl.

Autorius giliai tikintis krikščionis bei katalikas, todėl krikščionybės idėja raudonu siūlu eina beveik kiaurai per visą jo šį raštų rinkinį. Vietomis jis vaizduoja gryną krikščionybės idėją, žymiai primindamas L. Tolstojų. Šalia to autorius ieško „tikro žmogaus“, bet jo niekur neranda, taigi „tikras žmogus“ pas autorių lieka siekiamu idealu. Tą savo idealo ieškojimą, siekimą autorius išreiškia alegorinių apysakų bei pasakų formoje. Pas autorių visi žmonės lygūs broliai, todėl autorius savo knygos „motto“ deda žodžius: „Aš neturiu nė vieno artimesnio draugo, nes kiekvieną žmogų laikau savo broliu ir prieteliu“, savo gi žmogaus — idealo suradimą taip formuluoja: „Žmogau — broli, saulės kūdiki! tavo laimė tavyje; kada pajėgsi laimę suprasti ir pažinti, tada ją būsi suradęs“. Autoriaus Dievas, tai meilės Dievas. Tokio Dievo jis ir ieško, ir troška pažinti, ir norėtų, kad visi žmonės tokio Dievo ieškotų. Šios autoriaus mintys išreikštos labiausiai pirmose trijose apysakutėse. Sekančios keturos apysakutės yra jau labiau realės, nors irgi dar pilnos alegorijos. Jose atspindi socialiai klausimai. Autorius stoja nuskriaustuosius, biednuomenę, darbininkus ginti, bet daro tai be kokios nors klasinės napykantos. Dar toliau seka paprastos gyvenimo apysakutės, kurioms tema paimta iš mūsų kovų už nepriklausomybę, su bolševikais, iš spaudos uždraudimo laikų, iš varguolių žmonių gyvenimo ir t. t. Autorius visur rodo jautrią širdį bei krikščionišką idejingumą, ypač žmonių nusikaltimų dovanojime. Knygutė pabaigta žurnalistinių feljetonų mišiniu, pačiame gi gale įdėta gana neišmintingas feljetonukas, lyg išrodymui, jog autorius šion knygutėn sudėjo viską, ką tik turėjo parašęs. Tas feljetonukas ypač gadina rimtą knygos toną.

Apskritai gi autorius dar jaunas ir šalia savo neabejotino gabumo, talento, vietomis rodo didelį neprityrimą, nesiorientavimą, kartais gi tiesiog idejų naivumą. Taip, padėkim, pagavo čigonę vagiliaujant („Klaipėdiškiai“), primušė ją, o paskui paleidžia, nes girdi, dabar mums šventė — klaipėdiškiai atvažiuo. Žmonės nustebę žiūri į tą sceną, nematydami, tur būt, joje nuoseklumo, autorius gi mano, jog žmonės stebisi autoriaus idejingumu. Taip pat visai nežino masto

sentimentalumui. Kuo ne kiekvienoj apysakoj pas jį vis kas nors alpsta, kad net nusibosta, šiaip gi visur pilna saldžių išsitarimų, kruvinomis ašaromis verkšlenimų ir t. t. Yra vietų visai neestetinių, pavyzdin 47 p., kur trys mergaitės drasko į šmotelius ketvirtą mergaitę, 83 p. mirties aprašymas ir t. t. 23 — 25 begalinis monologas, sakiniai nuolatos kartojami ir kiti neprityrusio rašytojaus netobulumai. Kad taip ši knygelė būtų perėjusi per prityrusio redaktoriaus rankas, ji būtų trumpesnė pasidariusi, bet už tai daug gražesnė, nes ir gana turininga ir yra daugybė gražių, vaizdingų gamtos aprašymų, gražių išsireiškimų ir t. t.

Reikia manyti, jog autorius plunksnos neužmes, ją lavins, tobulins, pats irgi lavinsis, žymesnius lietuvių ir Vakarų Europos autorius beskaitydamas.

Nežiūrint čia minėtų netobulumų, knygelė tinka karių bibliotekoms — vistiek duos nemaža gražaus turinio bei formos.

Kalba gana turtinga, graži; yra daug labai gražių, vaizdingų išsireiškimų.

Maj. P. Ruseckas.

Pranešimas.

Aukštųjų Karininkų D. L. K. Vytauto Kursų metinė šventė įvyks rugpiūčio m. 15 d.

Norintieji šventėj dalyvauti kariuomenės dalių atstovai—buvusieji kursų klausytojai p. p. karininkai turi apie tai pranešti (telefonogramomis) Kursų Reikalų Vedėjui ne vėliau rugpiūčio 8 d.

Dalyvavimas pietuose atsieis kiekvienam asmeniui po 20 litų.

Pulk. leit. Stencelis,

Kursų Reikalų Vedėjas.

Jau išėjo iš spaudos didelis praktiškas, J. Barono Rusiškai - lietuviškas

ŽODYNAS.

Išleido „Sakalo“ B-vė raštams leisti.

Kainą Lit. 15. — Knygynams ir platintojams daromos nuolaidos.

Užsisakant kreiptis į „Sakalo“ B-vės Reikalų Vedėją A. Kniūkštą, Kaunas, Muziejaus g. Nr. 5
b. 9, nuo 16-tos iki 18 val. kasdien, išskyrus šventadienius.

„SANDARA“ Mokslo, kultūros bei politikos savaitinis laikraštis.

Leidžiamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros.

„Sandara“ yra pažangios dvasios darbo žmonių laikraštis, kuris nuolatos gina darbininkų reikalus. „Sandara“ akyliai stovi gyvenimo sargyboje ir uoliai gina Demokratinę Lietuvos Nepriklausomybės Laisvę. „Sandara“ paduoda daugybę žinių, kaip iš amerikiečių lietuvių gyvenimo, taip ir iš plataus pasaulio.

Lietuviai! Rašykite laiškus savo giminėms bei draugams į Ameriką, kad jie jums užrašytų „Sandarą“. Turėsite neišsemiamą žinių šaltinį, kuris jums nušvies pasaulio gyvenimo bėgį.

Adresas: „Sandara“ 327 E St., So. Boston, Mass.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuve. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.